

آشنایی با

ایمونوهماتولوژی

و سیستم مراقبت از خون و فرآورده های خونی (هموویژلانس)

برای دانشجویان و فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی

به اهتمام بهرگان و انتشارات مبحث هموویژلانس

تالیف و گردآوری: مصطفی علی پور

سرشناسنامه	: عالی پور، مصطفی، ۱۳۷۱ -، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	: آشنایی با ایمنوهماتولوژی و سیستم مراقبت از خون (هموویژلانس): برای دانشجویان و فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی به انضمام سوالات بحث هموویژلانس / تالیف و گردآوری مصطفی عالی پور.
مشخصات نشر	: تهران: نیکان طب، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۹۶ ص.: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی)، نمودار (بخشی رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۸۰۳-۰-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: ادنی شناسی خونی
موضوع	: Immunohematology.
موضوع	: مراقبت از خون
موضوع	: Haemovigilance.
موضوع	: خون شناسی
موضوع	: Hematology:
موضوع	: بانک خون
موضوع	: Blood banks:
موضوع	: خون — انتقال
	: blood — transfusion :
رده بندی کنگره	: RM ۱۷۱ :
رده بندی دیویی	: ۶۱۵/۳۹ :
شماره کتابشناسی ملی	: 5683191 :

آشنایی با ایمنوهماتولوژی و سیستم مراقبت از خون (هموویژلانس)

برای دانشجویان و فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی

مؤلف: مصطفی عالی پور

سال و نوبت چاپ: اردیبهشت/۱۳۹۸

شابک: 978-622-95803-0-1

تیراژ: ۱۰۰۰ عدد

بها: ۲۹۰۰۰۰ ریال

پیش‌گفتار

اگرچه از دیرباز خون به‌عنوان یک اکسیر زندگی بخش مورد توجه بوده است اما قرن‌ها زمان و هزاران قربانی نیاز بود تا بشر بتواند اسرار نهفته این ماده پر رمز و راز را کشف کند و آن را به تسخیر خود درآورد. امروزه استفاده از خون و فراورده‌های خونی بیش از هر زمان دیگر به‌عنوان یک روش درمانی موثر پذیرفته شده است و استفاده صحیح از آن، هر ساله هزاران نفر را از کام مرگ می‌رهاند و زندگانی دوباره می‌بخشد. بهره‌گیری درمانی از خون نیز مانند هر روش درمانی دیگر می‌تواند عوارضی به دنبال داشته باشد که شناخت آن می‌تواند تهدیدکننده حیات بیمار باشد لذا لازم است کادر درمانی با این بیمار آشنا باشند و راه پیشگیری و مدیریت آن را بیاموزند. از آن‌جاکه پرسنل پرستاری و مامایی در ارتباط نزدیک با بیماران هستند و عموماً مسئولیت تزریق خون و فراورده‌های خونی و مراقبت‌های حین و پس از تزریق بر دوش آن‌هاست، لازم است اطلاعات کافی و مهارت لازم در این ارتباط را به خوبی فراگیرند.

در این کتاب برآن شده که به‌دفعه‌ای کم حجم و مفید را برای این گروه از پرسنل محترم درمانی فراهم کنیم که ضمن آن که مطالعه آن وقت‌گیر نباشد، عموم نکات لازم در این خصوص را به زبان ساده بیان کند. لذا امید می‌رود که این کتاب، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان پرستاری و مامایی را از مراجعه به کتاب‌های ثقیل و حجیم بی‌نیاز کند. در این کتاب ابتدا اشاره‌ای به تاریخچه طب انتقال خون در ایران و جهان شده و پس از آن مطالب ضروری ایمونوهماٹولوژی و هموویژلانس آورده شده است. در فصول پایانی نیز پس از معرفی فراورده‌های خونی، برای آشنایی بیشتر، موضوع هموویژلانس، فصلی برای سوالات این مبحث در نظر گرفته شده است.

در پایان از همه همکاران، دانشجویان و اساتید گرامی خاضعانه درخواست دارم که اینجانب را از نقطه نظرات و پیشنهادات خود محروم نسازند.

مصطفی عالی پور

زمستان ۱۳۹۷



Mstfa.aalipour@gmail.com



@mstfalpr

فهرست مطالب

۱۱.....	فصل اول : تاریخچه طب انتقال خون
۱۲.....	طب انتقال خون در جهان
۱۵.....	کشف گروه های خونی اصلی
۱۹.....	طب انتقال خون در ایران
۲۱.....	فصل دوم: گروه‌های خونی
۲۲.....	سیستم ABO
۲۴.....	شکل‌گیری گروه‌های خونی ABO
۲۶.....	زیرگروه‌های A
۲۷.....	گروه‌بندی سل‌تایپ ABO
۲۷.....	گروه‌بندی بک‌تایپ ABO
۲۸.....	سازگاری گروه‌های خونی ABO
۳۰.....	سیستم گروه‌خونی Rh
۳۲.....	آنتی‌ژن Du
۳۴.....	سیستم گروه‌خونی Kell
۳۵.....	سیستم گروه‌خونی لوئیس
۳۶.....	سیستم گروه‌خونی دافی
۳۷.....	سیستم گروه‌خونی Kidd
۳۹.....	فصل سوم: هموویژلانس
۴۰.....	مقدمه و تاریخچه

۴۱	هموویژلانس در جهان
۴۱	هموویژلانس در ایران
۴۳	اهداف و اهمیت هموویژلانس
۴۵	موارد ناخواسته انتقال خون
۴۵	واقعه نامطلوب
۴۵	واکنش نامطلوب
۴۵	حادثه یا Incident
۴۵	حوادث با اولویت بالا
۴۵	خطاهای قریب یا Near miss
۴۶	واکنش‌های ناخواسته ناشی از تزریق خون
۴۸	واکنش گرافت یا GVHD
۵۰	واکنش همولیتیک غیرایمن خون
۵۱	واکنش همولیتیک ایمن حاد
۵۲	واکنش همولیتیک تاخیری پس از تزریق خون
۵۳	واکنش تب‌زای غیرهمولیتیک (NHFT)
۵۳	واکنش‌های آلرژیک
۵۴	آسیب حاد ریوی مرتبط با تزریق خون یا ترالی
۵۵	افت فشار خون به دنبال تزریق فراورده‌های خونی
۵۶	اوورلود گردش خون
۵۶	آلودگی باکتریایی
۵۶	اوورلود آهن

خطاها و رخدادهای محتمل در بانک خون.....	۵۷
پیشگیری از عوارض ناخواسته انتقال خون.....	۵۸
تهیه نمونه خون قبل از تزریق.....	۶۰
نکاتی که حین تزریق باید رعایت گردد.....	۶۱
فرم‌های مربوط به انتقال خون و فراورده های خونی.....	۶۳
فرم درخواست.....	۶۳
فرم درخواست در موارد اورژانس.....	۶۳
فرم نظارت بر تزریق خون.....	۶۴
فرم گزارش عوارض ناخواسته انتقال خون.....	۶۴
فصل چهارم: خون و فراورده های خونی	۷۱
خون کامل (Whole Blood).....	۷۲
گلبول قرمز فشرده (Packed RBC).....	۷۲
فراورده شسته شده.....	۷۳
فراورده اشعه دیده.....	۷۶
فراورده های کاهش یافته از لکوسیت.....	۷۶
گلبول های قرمز منجمد.....	۷۹
پلاسمای منجمد شده ی تازه.....	۷۹
کرایو پرسیپیتات یا رسوب سرد.....	۸۲
پلاکت متراکم.....	۸۳
فصل پنجم: سوالات مبحث هموویژلانس	۸۷
منابع و مأخذ	۹۵